

Opisni, pripisani itd. Mahlja i računja se na temelju običnog cenzura li po dogovoru.

Novi za predbrojbe, oplate itd. Maže se napunitom ili položnicom post. Medicinice u Beču na administraciju lista u Putju.

Kod naručbe valja točno osmisliti ime, prezime i najbitniju poštu predbrojnika.

Tko list za vrijeme ne prima, treba to javi odgovarajućem uredniku, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvan naplate "Reklamacija".

Običnog računa br. 217-99. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu naše stvari, a neslogu sve pokvari". Narodna poslovica.

odgovorni urednik i izdavačelj Jerko J. Mahlja. — U naklad tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Croceta N. 1. i. km).

Izlazi svakog četvrtka u podne.

Nelikani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a neofrankirani ne primaju. Predplata za poštaricom stoje 10 K u obće, 5 K za svijetle na godinu ili K 3—odn. K 2-50 ra pol godine. Istan carevine više poštarića. Plaća i stavlja se u Puli.

Pojedini broj stoje te h., mesali 20 h., koli u Puli, toli iavan lita.

Uredništvo i oprava nalazi se u "Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr." (Via Galla br. 2), kamionika se naklanjaju sva plaća i predplata

Istarski sabor.

U Koprna dne 21. 8. 1908.

XVI. sjednica.

Prišutni: predsjednik Rizzi, 27 zastupnika, biskupi: Flapp, Mahnić, Nagl, c. k. namjesnik knez Hohenlohe, vladin zastupnik Al. Fabiani; — galerija puna obćinlva.

Sjednica se obdržava u redutnoj dvorani katalista.

Predsjednik otvori sjednicu u 10-20 prije podne.

Tajnik Zarotli pročita zapisnik posljednje sjednice, koji se odobri bez prigovora.

Svečano obećanje.

Predsjednik javlja, da će položiti svečano obećanje presvj. gg. Mahnić i Nagl pošto dođoše prvi put u sabor. Biskup Nagl čita talijansku a biskup Mahnić Arvatsku formulu obećanja.

Pošto je predsjednik prijavio razne podneske na sabor, prešlo se je na glavnu točku dnevnog reda, na

Izbornu reformu na sabor.

Investitelj Bartoli pročita obširno izvješće odbora za izbornu reformu. Kod generalne rasprave uze riječ zastupnik Spintić, koji je u poduljem i krasno izrečenom govoru označio svoje stanovište prema predloženoj reformi, istaknuv njezine dobre i loše strane te izjaviv na koncu, da mu savjet nedopušta glasovati za tu reformu, ali da će se smatrati sretnim budući se obistiniki nade njegovih drugova, koji su za tu reformu. (Taj govor priobćili ćemo naknadno u cijelosti.)

Pošto se nije više nitko prijavio za riječ, poziva predsjednik one, koji su za to, da se predje na podrobnu raspravu, neka izvole ustati. Ustaju svi osim zast. Spintića i Mandića.

Kod podrobne rasprave, i to kod § 13. uzme riječ biskup Flapp, te zagovara svoj predlog, da bi u veleposjedu imale izbornu pravu i crkvene korporacije. Predlog taj pada pošto se je proti njemu izjavio odnorni izborni odbor.

Zatim su prihvaćeni svi ostali paragrafi bez rasprave i čitava osnova u drugom čitanju sa svimi glasovi osim onih zast. Spintića i Mandića.

Izviestitelj Bartoli predlaže a sabor prihvatiti zakonsku osnovu i u trećem čitanju sa svimi glasovi, osim gornje dvojice.

Rasprava zemljišta kod sem. bolnice u Puli.

Izviestitelj Varetton izvješćuje u ime zem. odbora, da se nabavi zemljište uz sem. bolnicu u Puli, i da se u tu svrhu zakupi posebni zajam.

Zast. Laginja govori u ime manjine jer bi to bilo prevelik trošak za pokrajinu, jer je površina zemljišta prevelika i jer bi se pokrajina drugih, mnogo važnijih potreba.

Zast. Belli zagovara predlog jer bi to bio dobar posao.

Većina prihvaća predlog zemaljskoga odbora.

Vodnja sa automobilom.

Zast. Varetton izvješćuje u ime zem. odbora o predlogu zem. odbora, da pokrajina preuzme dio garancije za troškove vožnje sa automobilom između Poreča i Pazina. Predlog je prihvaćen.

Podpora za gradnju parnog tramvajca Pirana-Sv. Lucija.

Zast. Varetton izvješćuje u ime zem. odbora o predlogu, da se iz zem. zaklada kroz 15 godina daje godišnja podpora od 10.000 K za gradnju i održavanje parnog tramvajca između Pirana i postaje sv. Lucija. Sabor prihvaća i taj predlog.

Podpora obćini Vodnjan.

Zast. Varetton izvješćuje u ime zem. odbora i sabor prihvaća predlog, da se dađe obćini Vodnjan podpora od 5000 K za traženje vod kod "Fojbe" u Sv. Luciji.

Za primanje prava na plaću i mirovinu učiteljski Borghesani.

Zast. Chersich izvješćuje u ime zem. odbora, da se učiteljci na ženskom liceju u Puli priznade pravo na plaću i mirovinu bude li njezino imenovanje potvrđeno od školskih oblasti, pošto je talijanska državljanika.

Većina prihvaća predlog.

Zakonska osnova sa potumljenja istarskoga krasa.

Upućuje se na predlog izviestitelja Tomasi-a sgrarnom odboru.

Predlog Davanzo.

Zast. Davanzo stavio je pismeni predlog, da se namjesti za Istru bar dvojicu nadzornika za vinogradarstvo.

Predlogu je poznata pretnost i prihvaćen je jednoglasno bez rasprave.

Interpelacije.

1. Zast. Zarotli sa drugovi pita c. k. vladu zašto nespoji Istarska mjesta telefonskom svrezom sa Tratom?

2. Zast. Ventrella pita zem. odbor zašto nisu potvrđene zak. osnove o uređenju učiteljskih plaća?

Predsjednik odgovara na posljednju interpelaciju da mu je namjestnik priobćilo, da će biti do mala stalno potvrđene u-pitne osnove jer neima proti njima više nikakove zapreke.

Govor

zastupnika dr. M. Laginja, što ga je izradio u austrijskoj delegaciji povodom rasprave o proračunu ratne mornarice:

Dr. Laginja orisao je prije svega jedno stanje radnika, ogromnim dijelom Hrvata, koji su zaposleni kod raznih gradnja ratne mornarice. Pridržaje si u tom pitanju na koncu govora predložiti rezoluciju, koje idu za poboljšanjem materijalnog stanja radnika i namjestnika. Na to prelazi na sam predmet, te ističe u glavnomu ove momente:

Što se tiče same mornarice, to je posve naravno, da tu ne mogu da govornik kao stručnjak. Samo ču biti slobodan da napravim nekoliko opazaka, koje po mom mišljenju mogu biti svakom laliku dozvoljene.

Sjećam se iz svojih mladih dana na zapiske, bizantinskog cara Konstantina Porphyrogeneta, koji je prije gotovo 1000 godina govorio o tomu, koliko je na moru jaka hrvatska država, te koliko ima brodova i mornara; sjećam se nadalje, kako je od pred 1000 godina gospodarstvo nad Jadranskim morom bilo predmetom žestoke prepirke između istočne i zapadne obale, ali se sjećam i toga: da doklegod je u našem narodu bilo pouzdanja u Boga, u dobre običaje i u slobodu, da su sami senjski uskoci, dakle samo jedna luka, bili dovoljno jaki, da drže u škripcu sve one, koji su htjeli da zavladaju ovom obalom proti pravdom i proti narodnosti tamonišnjih stanovnika.

Ne ču podništvo, da ovom prilikom davam kakvih ratobornih izjava. Mislim, da niti nijesam za to od Providnosti određen, da vodim rat, ili da se za nj Bog zna kako, zagrijavam. Pače se držim toga mišljenja, što se moje malenkosti tiče i svih onih, koji sa mnom vode istu borbu u primorju, da ih u kratko vrijeme mogao pružiti dokaz, da mi zbilja želimo mir, i da smo za volju mira u stanju — naravno predpostavljajući, da će za naš narod doći bolja vremena — da doprinesemo velike, možda i prevelike žrtve. Ali, moja gospodo, to ipak ne opravdava, da se može da kaže, da se naša ratna mornarica mora da postavi u isključivo stanje defenzive.

Polazeći sa ovog stanovišta, slobodan sam, da primjetim, da izgradnja našeg brodovlja trpi još uvijek na griehu prošlih vremena. Nomina sunt odiosa. Ne ču ih spominjati.

Mi ne bi smjeli, da se strašimo od bilo kakvih žrtava, da našu mornaricu postavimo u takovo stanje, e bi mogla podpuno riješiti svoju zadaću. Ova zadaća ne može absolutno da postoji izračunana isključivo na stanje defenzive; brodovlje, koje ima zadaću obrane, mora da bude u stanju, da u slučaju potrebe predje u ofenzivu, inače je ono podpuno pogriješilo svoj cilj.

Što se tiče bojnih ladja, to su tek napravljene ladje od razreda nadvojvoda i još dvie, koje se nalaze u izgradnji, od 12.500 tona samo izmjena za starije ladje, prebida se mora priznati, da se ovom izgradnjom postizava povišenje absolutne brojne vrijednosti mornarice.

Ipak bi bilo vrijedno, da se pomislija da li je odgovaralo svaki, kad se je pri rečenju izgradnji izabrao broj sadržaja tona od 14.500 tona, jer se u svim pomorskim državama od nekog značenja, ne izuzevši niti našeg susjeda, pokazuje nastojanje, da sagrađe brodove od većeg sadržaja tona, po prilici od 18.000 do 20.000 tona. Mislim da je taman na to upozorio i gospodin kolega pl. Vuković.

Kad bih htio, da stogod rečem o stanju osoblja, to bi dostajalo, da zaostane ustajnovim činjenice, da to osoblje zaostaje, mnogo za onim, što bi bilo potrebno.

Naš izvan službe stojeći brodovi i torpiljače, što su bili izgrađeni skupim novcem, propadaju radi pomanjkanja na momēndal za njihovo uzdržavanje. Ovom

bi se nepovoljnom stanju moglo možda doskočiti pomoću stalnog broja specijalno za ovu službu izvežbanih radnika i to barem 50 nekog stalnog stupnja.

Ne obzirajući se na to, svi ćemo morati nastojati, da se prilikom izčekivanog brzog uvedenja dvogodinj službe i sa tim spojene revizije obrambenog zakona, osjigura potrebi mornarice odgovarajući kontingent novaka, koji bi bio neodvisan od kopnene vojske.

I ratna mornarica takodjer morala bi u svojoj organizaciji biti nešto samostalnije uređjena. Do sada mi se je pričinjala — molim, da me se zlo ne shvati — odveć jakom dependencom ratnoga ministarstva. Njegova preuzvišenost gospodin zapovjednik mornarice ne bi smio da spadne na jednog odjelnog predstojnika.

S tim u savezu morala bi biti i transportna uprava te odio mobilizovanja za opremu Lloydovih parobrota tomu odgovarajući biti organizirana. Takove stvari mogle bi kadkada prekasno doći.

Ne mogu deliti mišljenje, da se mora napustiti škola za pomorske aspirante, da pače bi ista morala biti reaktivirana.

Takodjer, kad bi u vojničkoj akademiji sva mjesta bila popunjena, meni se čini, da bi dobro bilo, kad bi mladim ljudima, koji su absolvirali srednje škole, bila pružena prilika reaktiviranjem škole za pomorske aspirante, da se posvete vojničkoj karijeri kao časnici mornarice. To bi imalo nekakvo praktično značenje za Istru, Trst, hrvatsko primorje i Dalmaciju gdje su i onako srednje škole prenatrpane te iz kojih bi se mogli usvojiti kao pomorski aspiranti oni abiturijenti, koji dobro poznaju hrvatski jezik, kojim pretežno mornarska momēad opći.

Ja ovo najtoplije preporučam, gospodinu zapovjedniku mornarice. Kao školski brodovi u luci "Pola" sada, ako se ne varam, služe "Radetzky", i "Ferdinand" kao topnici "Gamma" za mine a "Alpha" kao torpiljarka.

Stavbeni odnostaji na ovim ladjama nisu baš povoljni, te je jedna remedura u tom pravcu neobhodno nužna.

Što se tiče brodova, koji se nalju sa raznim misljama u inozemstvo, to se ne smije zaboraviti, da oni neopaju da nose pobjedonosnu zastavu bojne mornarice kroz široka mora, nego imaju da podignu ugled monarhije u drugih zemljama i kod drugih naroda.

Brodovi od "Leopardova" razreda nisu više za to, a ja sam radostan, da mogu konstatirati, da će se, kako čujem, kroz kratko vrijeme u tomu pogledu dogoditi preokrot. (Sledi.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar: Pula 26. III. 1908.

Znamoniti je danas dan za obćinu Pulu. U Koprnu prihvaća sabor osnovu zakona za novo obćinske izbore. U posebnim će knjižicama izći podpun ovaj novi zakon a na sastancima koji će se zaredati

po cijeloj občini rastuća čini da bi po-
tanko narodu o stanju stvari. Birali će
pet tiela. Prvo tielo (3 zastupnika i 4 za-
mjjenika) biraju najprije plaćenici. Drugo
tielo (trgovaca) bira 10 zastupnika i 5
zamijenika.

Treće tielo (mali puk) birali će na
dva načina 13 zastupnika i 7 zamijenika
i to: grad i Latini od Galešana, Fašana
i Šišana svi skupa 7 zastupnika i 3 za-
mjenika, a hrvatski puk Alturs, Lohorike,
Montića, Kavrana, Lijanjana, Medulina,
Pomera, Premanture, Peroja, Šinjajana i
skrajština birali će posebice svojih 6 za-
stupnika i 4 zamijenika.

Četvrto tielo (mornarica) biti će 10
zastupnika i 5 zamijenika. Te će birati
sami činovnici od mornarice i od kepnece
vojske.

Peto tielo birati će 2 zastupnika i
1 zamijenika i to grad i Latini jednoga,
a hrvatska sela i skrajština od grada jed-
noga.

U petom će tielu imati pravo glasa
svi koji su prešli 24 godinu i stanuju u
Puli barem 3 godine.

Načelnika će potvrdjivati Kralj. Sa-
vjetnik i šesti kunslijeri občinske birati će
svako tielo za se, samo peto ne, jer ga
je malo, a u trećem tielu oni od grada,
i Latinska sela jednoga, a mali vanjski
jednoga.

Preko 10.000 kruna neće se občina
moći više založiti, ni zadužiti, ako ne po-
tvrdi sabor naše zemlje i kralj.

Drugi zakonom određeno je, da
občine Pola, Vodjanj i Bale padu pod
državnu policiju, a bez svoga troška.

Narode pripravi se na izbore, dnevni
kamore su izbrojeni.

Lošnjački kotar.

Talija, otkorak u Cressu pišu nam od tamo još
sljedeće:

Čovjek se mora snеbiti, kad čita
talijanske novine, a osobito tršćanski „Il
Piccolo“, kako znadu izvlačiti činjenice.

Prvi put, kad je pisao o događaju, što
se je odigrao na mesopust u večer nije
imao toliko drskosti, da očito brani „dije-
ne“ občinske redare, ali sad je postao
posve bezobrazan, te im već pjeva hval-
ospjeve.

Čast vam bezglavi ljudi, od vas se
drugomu ne možemo nadati: još se po-
nite vašom dvietisućjetnom kulturom.
Branite redare, divite se njihovoj odvra-
nosti, imate i čemu! Da je ono dvietisa
ljudi samo dahnulo, oni bi već bili plaćali
svojom glavom svoju drovitost, ali ljudi
su naši bili pri zdravoj pameti, te su znali,
da će biti bolje, ako se uzdrže, dok mirne
duše velimo, da su sto put gore ništice
oni, koji se pričinjaju da nebi smutlili vo-
de, a druge ljeraju u ponor pomoću istin-
skih svojih plaćenika.

Svečano je bilo pred nekoliko mjeseca
zabranjeno i bučjem razglašeno svake
vrati pjevanja, demonstracije i sl. Čov-
jek bi se nadao, da će se ova zabrana
obstuzivati barem od onih, od kojih bi se
u prvom redu imao očekivati. No što ćete
vidjeti! Iste večeri ovdajnji talijanski „Cir-
colo“ s načelnikom na čelu vraća se u
grad s glazbom s izleta, gdje su bili ne-
pozvani gosti počašćeni hrvatskim troboj-
nicama, a pogošćeni kamenjem — baklja-
ma i pjevanjem kredintističkih pjesama
kao i one „del si“. To se zna, to nije bio
nikakav izaziv, to je bezazleno, jer je na
vladi talijanska kika. Dok Talijani pjevaju
svakojake pjesme, kao i onu: „Con Ga-
ribaldi vogliam marciare, contro governo
vogliam andare“, dotle naravski straža ne
čuje, ona se okreće, ne bi li možda čula
gdje hrvatsko pjevanje, da iskali svoj bles
na njih, to ih pozatvara. Mirno se ljude
zatvara i lažno obituzuje, kako to svjedoče
odluke c. kr. suda u Rovinju, gdje se pro-
glasuju nevinima. To je zbilja svjetski u-
nčium pristanosti! Prilutjili su se oči o-

bitalji, zabrinuti za svoju djecu, kot-
petanatu u Losinju glede pristanosti po-
licije u Cressu. No kapetanat se zadovoljava
izvještajem načelnika, gdje se naravski sva-
ono što je u petlubi, prikazuje lažnim.
Na političkoj i sudbenoj je oblasti
red da željeznom rukom postupaju u Cressu
inače ne jamčimo da se neće stogod-
tekoga dogoditi jer je gorka čuša pra-
puna.

Poštanski ured u Belom na Cressu.

Već davno su želili naši Beljanci da
bi se u njihovom mjestu ustrojio poštanski
ured. Ta njihova želja posve je oprav-
dana, jedno radi udaljenosti od Cressa, a
drugo radi sve to više rastajućega broja
pošiljaka u Boli i iz njega. Kako dozna-
jemo iz najpouzdanijeg izvora, ministar-
stvo trgovine je prošlih dana odobrilo da
se u Belom na otoku Cressu ustroji po-
štanski ured. Mi se tomu radujemo zajed-
no sa Beljani, i njihovim gospodinom žup-
nikom i Zupanom, koji su za ustrojenje
toga ureda molili. Zahvalni smo i mini-
starstvu trgovine i poštanskom ravnatelju
u Tratu, da su njihovu molbu uslišali.

Voloski kotar:

Veprinae, polovicom ožujka.

Rijetko se kada što čuje ovdje, te
sam nakanio, da vam se glasim danas.
Zalosan vam javljam vijest, da je u Ve-
princu blago u Gospodinu preminuo Jospip
Zigulčić VI. školac sisačke gimnazije u dobi
od 17 godine. Pokojnik bio je vrlo al-
Već od svog djetinstva pokazivao osobitu
naklonost i zaljubljenost u učenje, — Ujlesno
bio slab — stoga odlučio roditelji,
da ga daju na daljne nauke, nebi li tako
jednog dana postao častan i kristan rodu
i domu, jer veli se „na mladijima svijet
ostaje“ — od takvih očekuje domovina
pomoćnicu ruku. U gimnaziji prolazio u-
vijek izvrsnim uspjehom, te je bio uzoran
u naukama i ponašanju. Nije bio samo
površan već je htio zalaziti u dublje pro-
učavanje — stoga se već u početku nauka
opažala njegova pronicavost duha. Bio je
ljubezan sa svakim, koji je i jedan samo
put s njime razgovarao sjegurno poželio
je da bi se još s njime sastao, da se na-
užije njegovih riječi — ta kako i nebi —
ta bio razborit mladić, radin i uzoran i
svakom pogledu. Bio na radost i veselje
roditeljem i braći, koji niještu trošili ni
truda ni troška, jer su vidjeli, da ne troše
uzalud.

Negdje od Božića čutio se već slabim
— mnogi mu savjetovali nek ostavi za-
nopeko vrijeme školu, dok se posvama ne
oporavi, ali on oduševljen za nauku, nije
se dao sklonuti govoreći: „Ta kako bi ja
i na kratko vrijeme mogao ostaviti školu“.
I tako se jadan mučio do konca 1. poljeća.
Dne 30. siječnja dobili svjedodžbe. On vo-
sao i zadovoljan sa svojom svjedodžbom
otišao kući, da odahne od napornog rada
te da se zajedno sa svojim dragim rodi-
teljima razveleli.

Jedva došao kući već se čutio slabijim
— sile ga stale ostavljati te na dan „Sve-
nice“ legne u krevet iz koga se više ustao
nije. U taj mjesec dana pretrpio strašno
muke, osobito zadnje dane. Primio svi sa-
kramente i u petak 6. o. m. j. ispuatio svoju
plemenitu duhu u oćinskom domu. Kako
je bio stovan i ljubljn vidl se iz samog
sprovoda, koj je bio u nedjelju 8. o. m. j.
Već odmah za podne stao se narod sku-
pljati, da izkaže zadnju počast blagom
pokojniku. Bilo je tu naroda iz cijele Ve-
prinae i te Rukavca i Opatije, da pro-
brojiti ne bi mogao. Takvog se sprovoda
ovdje nije vidjelo i ako je kisa cjeli dan
lijevala. Na 3/4 sata krene žalobna po-
vorka do crkve te na groblje. Na grobu
se dirljivim riječima oprosto s nllim po-
kojnikom domndi župeupravitelj te u glav-
nim crtama ocrisao — želju i volju pokoj-
kova za naukom, te njegov uzoran život
i značaj.

Kolika tuga — kolika žalost obuhvaća
čovjeka — kad vidl mladića u najboljim

godinama — u svijetu mladosti, gdje vena,
gdje ostavlja svoje žalosne roditelje i bra-
ću. Roditelji veselili se i radovali svome
sinu, jer njim svojom uzornošću zaslužio
vao dane starosti — a sada šale oni, šale
braću, šali oćina Veprinae, jer ga lju-
bili i šćivali, žali mora i domovina, —
žalni istarski narod, jer bi mu bio danas
— jutra na diku na korist. Mjesto hr-
vatskog naroda diče sa njime Srebitnji.
Svrđio je on svoj mukotrni zemaljski ži-
vot — nema ga više među nama, pre-
selio se u blaženu vječnost, ali spomen
njegova ostat će nam mila i sveta. Moli
se pjeđ licem Svevišnjega za svoj narod,
da mu svanu ljepši dani budućnosti. —
Potivaj u miru!

Porečki kotar:

Livadane, dne 16/III 1908.

Dne 1/8 t. g. sabralo se među ro-
doljubima u Livadama za pripomoć siro-
mašnoj djeci, koja polaze „Družbinu“ školu
K 29—.

Braća Matijašić darovahu na počast
smrti njihovog oca Antuna Matijašić K 15—.
U kući gosp. Ivana Antonac krcunara u
Livadama sbralo se K 5—. U utorak,
zadnji dan mesopusta, sabrali su naši mladi-
ći na plesu u selu Zubini K 5—. Gosp.
Filich Stiz c. kr. šumar u Motovunu daro-
vao K 8—. Gosp. Antun Bazjak od
„Santola“ darovao K 1—. Prijatelj
iz Zvončić-Kastav, darovao K 10—. Kod
igre „tombola“ u Zubini K — 32. Ukupno
K 78-32.

Svim plemenitim darovateljima i po-
moćnicima naše siromašne mladeži bila
ovdje izrečena najtoplija hvala.

Iz Ferenet kod Vižinade.

Oprostite da vam nismo prije javili
kako smo prošli toga pusta, uzrok tomu
zakasneljenju jest što nismo odveć vješti
peru.

Dne 25. siječnja o. g. imali smo prvu
malu veselicu jer na taj se je dan pokrila
školska zgrada. Veselili prisustvovali i gg.
nadinžinir Dejak i školski nadzornik Bunc,
koji na tri sata po podne pozdravise svu
braću i praćeni s našimi pozdravi otišli
su kočijom k svojem stanu u Pazin, a mi
ostali do kasnije dobe u večer pjevajuđ i
na koncu se u miru rastali.

Dne 16. i 23. voljače i 1. i 3. t. m. j.
držali smo ples. Vodje plesa bijahu gg.:
Ivan Ferenac (Pupil), braća Stanko i An-
ton Beaković i Ivan Beaković (Stančić).
Ples se je držao na korist Družbe sv. Ci-
rila i Metoda za Istru, sakupilo se je č-
stoga novca 68 krunj i 20 para.

Dne 12 t. m. ustanovili smo i ovdje
podružnicu sv. Cirila i Metoda, te su bili
izabrani u odbor:

Ravnatelj: Stanko Beaković, posjednik
Stančić; tajnik: Mate Beaković, trgovac
Ferenet; blagajnik: Mate Pilat, posjednik
Lasić.

Odmah u početku upisalo se 92 člana.
Sakupljen novac na plesu izručen je našoj
Podružnici.

Ferenčani.

Koparski kotar:

Nova Družbina škola.

Dne 12. o. m. slavilo se u Rakitov-
cu otvorenje nove Družbine škole. Narod
je želio školu već više godina, ali ju je
zalud išćekivao od pokrajinskih škol. Ob-
stati. Obrati se za to našoj velezaslužnoj
Družbi, koja mu je oto za najkraće vri-
jeme želji udovoljila.

Radosno su dočekala djeca Družbinu
i svoju prvu učiteljicu gđicu Ivku Jerbić
koja je stigla nekoliko dana prije na ze-
ljezničku postaju Rakitovac, te su je ve-
solim poklicima pratila u najboljem redu
i uz narodnu zastavu sve u selo Rakitovac.
Kako su pu djeca željna nauke moglo se
opaziti najviše pri upisivanju samom, ka-
mo je dohrlilo staro i mlado. Tu je bilo
vidjeti i odraslijih čak i od 15 god. koji
su čekali te se željeli upisati, bude li mje-

sta za njih. Zalosan je bilo donekle
djelati tako odraslu zapuštenu i nepismenu
djecu, ali opet je radošću napunjivalo one
njihovo živo pregnuće i želja za naukom.
Tom prilikom ne može da se izostavi
kako nam mora biti svima na srcu naša
Družba, kojima je stalo do sreće i na-
predka našeg nekog naroda, — te kako
joj moraju biti zahvalni osobito oni koji
od nje primaju svoje prve prosvjetitelje.

Pranina i Juriba.

Jur. Kumo Franc potekajete malo čemo
zajedno pasat tamo do Čunskoga.

Fr. A od kuda reše kume?

Jur. Sun bil tamo do Martinšćice, znate
sun imel malo posla, ma jušto kada
seš se na Vas kontrola ču vam po-
kazat jedan list sen ga našel tamo
po putu blizu Martinšćice.

Fr. A će od koga je?

Jur. Ma znate, da me je dobio sram po-
kazat na oću pokazat svim nekako bu-
do sram oću pokazat poprdil kuka se
oni na školi nauče talijanski i još
iaju kuraja govorit, da oni su ta-
lijani jer, da znaju govorit i pisat
talijanski.

Fr. Dajte da vidim:

Chiunski li 4. 3. 1908.
Caro Signore Sonnapregar lo, Segese
Lavor Chevenario Ancha Midella
Unavolta iero a San Martin Alav-
vatore Cu ondoisilaveza la Chiesa di
San Niccollo alora iero assieme Col
padre Lavoravino per martin ecclia-
vorio Andar Anche adesso Alavoraro
Caro Martin Prego Di farmestopiazzer
Magari anche Subitto Magari Colle-
legrama Sieme asaper Chiunstima
Visaludo Mio Indirzo
G. A.

Muratore Chiunski
Posto Lussinpiccollo.

Jur. Če Van se čini?

Fr. Če mi se čini, sramota je čvo za svih
nas, da svit zea, da imamo još ova-
kovihi ljudi ki svoj jezuk pod noge
hitaju.

Jur. Hvala Bogu tako čakuljad smo prišli
evo va Čunski ma sutra me luka pod
na Vranu tamo će bit čagod čakul
od volateljmi ako ča budom doznal
ču Van bon povidat.

Razne vijesti.

† Danilo Marjanović.

Iz Zagreba dolazi nam tužna vjest,
da je tamo preminuo naglom smrti dne
19. o. m. naš zemljak Danilo Marjanović,
pravnik, brat poznatog našeg književnika
Milana M. i sin pokoj. Vinka Marjanovića,
bivšeg občinskog tajnika u Pazinu i u
Kaatsu.

Vriednom, mladčju bilo je tekar 19
godina a već se je bavio i književnošću.
Prošle školske godine svrđio je hrvatsku
gimnaziju na Susaku te je hotio k nama
u državnu službu ali mu nehtjedose oblasti
priznati vanjšnost svjedodžbe izpta zrelosti
položenoj tobož u inozemstvu.
Teško uvijlenoj obitelji naše iskreno
suačedeće a mladom pokojniku vječni mir
i pokoj!

Slavj sabora i car. vjeća.

Sutra 27. t. m. sazvani su zemaljski
sabori Kranjske, Moravske i Predalberske.

Kranjski je sabor sazvan da se kon-
stituiru i da izbere posebni odbor, koji

...araditi novi izborni red...
...Državni zastupnik i dvorski savjetnik...
...Carovinsko vijeće sačinat će se na 2...
...aprila.

U kratkom razjedanju prije uskrsne...
...važnosti. Zastadanje bit će radi toga...
...da se uzumogne sarvati zemaljske sa...

Zastupnici hrvatski, slovenski, talijanski...
...konstituirali su se u slaveno-romansku...
...Predsjednikom je izabran Antun vit. Vu-

Zakonska osnova o izbornoj reformi...
...pravilnik priobitli ćemo u budućih broje-

O. kr. poštanskom ravnateljstvu...
...Bilo bi vrijeme, da štovalno ravnatelj-

Prije svega moramo se svi javno po-

Telegrafске su bijelice tako dvo-

Na našim je pak ljudima, da se kod

Kad kupujete dopisnice ili druge po-

Osim toga važnija, ima osobito kod

Prostorije, u kojima se nalazi poštanski

Napokon vrijedno je poluziti se i na

Trebalo bi i to urediti, a red je na

to izvidi i izdade shodne naredbe, da bu-

Za sada toliko, obćenito naravi, ne

Ravnateljstvo družbe sv. Cirila i

Uredništvo "Jednina" u Bjelovaru

Na književnom polju bio je vrlo ob-

Vojnička izložba u Beču.

Kako smo doznali biti će u Beču od

Sprema se po mogućnosti prikazati

Ne samo, da će se sa izložbom o-

Osobito se imade pozornost svrtili

Prpripravljajući odbor raznih pozlvo,

Na molbu odbora upravljamo na našo

zavodi neimaju praznika, proutroženih zbog

Zottli ne šalje novaca.

"Hrvatskim novinama" iz Virja

Talijanski pisao Edmondo de

Na književnom polju bio je vrlo ob-

Vojnička izložba u Beču.

Kako smo doznali biti će u Beču od

Sprema se po mogućnosti prikazati

Ne samo, da će se sa izložbom o-

Osobito se imade pozornost svrtili

Prpripravljajući odbor raznih pozlvo,

Na molbu odbora upravljamo na našo

duzede sa mnogobrojnim sudjelovanjem

Sve upite imadu se poslati na naslov:

Dr. A. Trečić Pavčić: "Preko A-

gradila ju je "Dalmatinska Matice".

Tko želi imati to prečljepo Trečićovo

Osam savjeta novinarskim dopis-

1. Budi lakren i pravdoljubiv. Izbj-

2. Ne ozlovoljuj urednika neumjerenim

3. Kada piše, ne zaboravi nikada,

4. Ne zaboravi, da je također duž-

5. Specijalno pak pazi, da imena i

6. Nemoj štediti s paprom, već piši

7. Nemoj štediti s paprom, već piši

8. Ne zaboravi također nikada i to,

Javna zahvala.

Imendana i prvo još izabranja župnikom Laničkim, te na tom prigodom iznela svako dobro. Buduć nije meni moguće, zbog obilnog posla, da se poje lincom plimeno zahvalim na tolikim dobroćudnim izrazima, činim to ovim putem javno i to ime šljem putem Uprave „Naše Sloge“ za Društvo sv. Cirila i Metoda K 4, za Dječko pripomoćno društvo u Posinu K 4, za Bratovštinu hrvatski ljudi u Istri K 2, Ukupno K 10.

Josip Trbka, župnik.

Priposlano.*)

Ivanu Tomi Galzigni obćinskomu tajniku i agentu „ungaro-srpske“ u Rabu.

Vaš pamflet proti mojoj osobi, kao ste štampati u „Riečki Novi List“ u broju 56 od 5. ožujka t. g., akoprem smo polemiku vodili u naših pokrajinskih listovih. Moram zaključiti, da onaj Vaš izliv strasti ili nisu htjeli uvrstiti u svoje stupce naši listovi, ili ste se bojao naše porote, pa ste se utekao na Rieku; jer ste u svojoj nečistoj duši znao, da Vas ja neću poći tužiti pred Budim peštansku porotu. Upravo radi ovoga ne bili se niti obazro na Vas pamflet, ali moram radi javnosti. Osuda c. k. kotarskoga suda u Rabu posl. broj U 3/8 od 6. veljače 1908. bila je još „sub iudice“, kad ste ju Vi citirao u „R. N. L.“. Danas pak ta osuda glasi: „C. k. okružni sud u Zadru dne 13. ožujka 1908. posl. broj BI IV 112/8.

Iza kako se je ovaj suđbeni dvor svjedobile da je današnji obtuženik Petar Zahija, nadžupnik u Rabu, dokazao na temelju više svjedočanstva, da je današnji tužitelj Ivan Toma Galzigna, obćinski tajnik u Rabu, agitirao za Dr. Alačevića tim, što je narodu govorio, da je Alačević kandidat zemaljskoga odbora, i da ako Dr. Alačević bude izabran zastupnikom, da će se narodu podjeliti obćinski pašnjaci, a toga nakon provedene rasprave riješava se obtuženik Petar Zahija od obtužbe, dočim se tužitelj Ivan Toma Galzigna osudjuje na pravničke troškove. — Proti ovoj osudi ne ima više utoka.

Sadržaj druge tužbe, koju ste bio podignuo proti meni kod c. k. kotarskoga suda u Rabu posl. broj U 45/07 zlobno ste zašutio, stoga ću ga navesti ja: Jedne nedjelje nespomenut po imenu nekoga među inim sam rekao u propovjedi sljedeće: „proti popovima su oni, koji ne polaze crkvi, koji ne pohađaju sv. misu, koji ne primaju sv. sakramenata, koji zanemaruju vlastite žene i zavadjaju druge djevojke“. Rekao sam ovo iz uzroka, što je njeka protuha uspaljivala narod proti svećenstvu radi toga, što su se dolazili mnogi roditelji i jedna gospođa tužili i župni ured zbog njeko mjestno moralno propalice. Vi jedini ste me zbog gornjih riječi tužio na sud; jer da su se na Vas protezale. Ja sam imao dokaz istine po § 487. k. z., koji § kaže: Ako se je osvada dogodio javno, obtuženik mora dokazati istinitost svojih riječi. Na dan rasprave Vi se niste prikazao na sud, i tako ja nisam imao prilike poslužiti se pravom, koje mi je davao § 487. k. z., te sam bio odpušten slobodan.

Moje moralno ponašanje ne trebam braniti. Tko je uvrjed Vašega pamfleta o njemu posumnjao, taj neka se dodje osvjedočiti u Rabu.

S klevetnici pako posla imati neću, niti ću se više obazirati na njihove osvade, te ovim zaključujem s Vami u javnosti. Navalište na moje moralno postojanje poput zločinca iz Abruzza sakrivajuć se, da Vas ne mogu progoniti, stoga, ako mislite, da još niste moralna propalica, kojoj nije ništa sveto, i ako čitite još samo nekoliko postojanja u sebi, sporučite mi na otvorenoj propovjedi sa retur recio-*) Za članke pod ovim naslovom uredništvo ne preuzima nikakve odgovornosti.

pisom dopisale sa potpunim Vašim pisom riječi, kojima ste dao takav smisao u Vašem pamfletu, da su mogli čitatelji sumnjati o mojem moralnom življenju, ali ne onako nepošteno, sumnjativo i zaključivo, već sasvim jasno i otvoreno, ta i onako će Vam biti na uslugu § 487. k. z. Učinjeni potrošak za dopisnicu, ću Vam naknadno isplatiti, i ako to ne učinim, tada me slobodno u javnosti obružite onim, čim se Vi do sada možete poslužiti, a ja ću na to šutiti.

U Rabu, dne 18. ožujka 1908.

Petar Zahija nadžupnik.

Narodnom obćinstvu preporuča svoju bogato snabdjevenu robnu trgovinu

Marko Zović

krojački majstor

PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavlja brzo i točno uz umjerene cijene.

Prodaja siena.

Prodajemo na veliko suho i zdravo prešano sieno.

Poblizhe obavjesti daje:

Hrv. poljodjelska banka, dioničarsko društvo Zagreb, Preradovičeva ulica br. 5.

Želudčane kapljice

prilje zvane i poznate pod imenom

Markova kapljice

sredstvo proti slabosti zeludca, imenito proti pomaknutoj teku za jelo, proti gripu i gripovima, zeludca i trbuha, proti nadulosti od vjetрова. Poslije teškog nastojanja ili preobilnog jela podupiru naravno probavu i tucet 4 K, 5 tuceta 7 K, 10 tuceta 32 K, franko postavljen na svaku poštu.

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nužno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Pazić, Kastel stari. Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto sam uvjeren već kod prijateljskih naručbi da djeluju izvrstno, te će svako o zgodnom istu svojim prijateljima preporučiti. — Otvorih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti inadem još mnogo, te stoji svakome na vidu.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb, polag trga sv. Marka 20.

Prva slavenska tvornica ura za toružjevo

Franjo Moravus,

BRNO, Nova ulica 25. MORAVSKA.

tvori i razaslije ure za crkvene zvonike, dvorce, škole, tvornice, -- vlačnice, ljetnikovce samo u izvrstnoj izradbi vrlo jeftino.

Čuvane nadzorne ure, Olenol šalju se na zahtjev badava. Najviše odlikovanje za izvrstne proizvode. IZVOZ.

U interesu vinogradara!

Upozoruje se gospodarake satruge, posjedalke i trgovce da je glavno skladište za prodaju u Primorju poznatog

Sumpora specijaliteta Albani kod Pesaro

vlastništvo

Sumpornih ruda Trezza-Albani-Romagna

povrjeno isključivo tvrdki

Paolo Rocco e Nipoti Trst i Rovinj

Za cene i obavjesti obratiti se jedino navedenoj tvrdki ili njezinim opunovlastnicima u Poreč u gospodinu Egidio Rocco, a u Rovinju u gospodinu Antonio Biondi.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967. Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetički načelima sastavljeni stroj, koji kod siaga, neusa, naima (teškog stanja), spavanja, zjenja u um, naurajnje, glavobolje (miralne) kucanja ardos, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrasju postelje, nujasni, svajestice, naglušnosti, drhtanja na telu, infuzence akopane su bolešću hrta, bilidila (malokrvnosti), želudčanih grčeva, bezdešnosti, ločice, sunekrvnosti, svih udnih grčeva, kopa-ohendrie, tjelesnih grčeva, hkmorrhoida, kao i kod svobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja celim čovječjim telom djeluje, čime se rečenih bolesti u najkraćem vremenu izliče.

Poznat je, da lećnici kod navedenih bolesti višekratno elektriziraju tela upotrebljavajući, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazi i po vremenu kroz telo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvezda R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na telo djeluje, što svakako bržim izlječenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izličene su sa mojim strojem posve! Od izličenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svijlu strana svijeta potvrđuju sa u mojoj plimotrali, gdje stoji svaka osoba u svako doba na vrsti. **GDJE NIJE DAN LJEN NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ!** jer je u sigurno sredstvo protiv gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju neće bio izličen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorenje osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačko, kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvezda R. B. br. 86967 osobito se hvati i uživa vaurodnu šepadnost paradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospođe.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabiti se kod ostajelja 20 godina, kroničnih bolesti.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se u i bratskom jeziku. Posređem ili ako se novac uspremo šalje, razaslije glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar, Vadar-ulica br. 84.

Utamješana god. 1894. **NARODNA TISKARA** Utamješana god. 1924. **LAGINJA i dr. Pula, via Giulia, 1.**

Preporuča sl. općinstvu svoju tiskaru, knjigovežnicu, papirnicu i tvornicu pečata.

U papirnici mogu se dobiti sljedeći:

Molitvenici: Utjeha starosti. Čvrsto uvezan. Tiskan velikim slovima, po K 1-80, 1-80 i 2-60. Isus prijetelj djece. Čvrsto i lepo uvezan, po K —60, —70, —75, —80, —80 i 1-.

Andjeo šavar. Molitvenik za djecu, po K—40; —50, —60, —70 i —90.

Sv. Anton Paduanski i njegovo štovanje. Elegantan uvezan po K 1-80 i 1-80.

Vrtić Gospodnji. Uvezan u kožu, po K 8—.

Iljeb knežević. Uvezan u barusamastu crnu kožu sa slatkozemom po K 8-80.

Slava Boga a mir ljudem. Uvezan u ču kožu po K 4—.

Vijenac bogoljubnosti. Uvezan u fine tvrde korice po K 2-40 i 4—.

Pomolimo se. Uvezan u veoma finu kožu. po K 7-80.

Pobožni učenic. Uvezan u meku crnu kožu po K 1-80.

Pobožni mornar. Uvezan u tvrde korice po K —80.

Našom nakladom izasle su sljedeće knjige: Ob uljudnom i pristojnom ponašanju po K —40.

Putovanje N. V. B., Marije Terezije na Male Antile i Kubu. Pjesma, K —40.

Rat u Kini. Pjesma, K —40.

Brzi računar ili pregledna knjižica za proračunanje dnevnice, K —80.

Knjižica nedjeljne nadnice (u hrvatskom, njemačkom ili talijanskom jeziku) K —80.

Komisionalne knjižice, K —80.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplađuju sadržanih dijelova jedan ili više po krana 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije dan te dlate bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 2000 K bez predhodnog odkasa, a iznose od 2000 K ako se nije kod ulozenja suglasno ustanovio veći ili manji rok sa odkas, uz odkas od 8 dana.

Zajmovo (posudo) daje samo zadrugom, i to na hipoteku i sadržajice uz garanciju.

Urodovni sati svaki dan od 9—sa sati prije podne i 3—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u vialo Carrara vlastita kuda (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju poblizhe informacije.

Ravnateljstvo.